

Barbarer ikke forstaa at give Tiende. De lærte imidlertid meget snart at give Tiende, ganske vist ikke uden Modstand, hvad Knud den Hellige blandt andet maatte befende, men de lærte det. Derved bleve de imidlertid ikke fri for Accidenser, og det maa vel saa sagtens have været Præsternes Gerrighed, der har opretholdt dem. Det Spørgsmaal, om der haade skulde ydes Tiende og erlægges Accidenser for de enkelte kirkelige Handlinger, blev et Stridsspørgsmaal helt ned gennem hele Middelalderen. Man kan endnu se, at i Perioden før Reformationen var det et af de staaende Stridsspørgsmaal. Først henimod Reformationen begyndte Gejstligheden noget at bøje af, hvilket ses af den saakaldte Odenereces af 1527. I Reformationens Tidsalder var selvfølgelig Spørgsmaalet om Accidenser ogsaa fremme, og det viste sig da, at det var et af de saa Spørgsmaal, hvorom haade Katolikker og Protestanter vare enige, at Accidenser ere en forkastelig Ting. Paa det Tridentinske Kirke-møde bleve Accidenserne fordømte som en Slags Simoni, et Køb og Salg af Kirkens Goder, og Luther ivrede ogsaa stærkt imod dem. Søs os gik det derfor ogsaa saaledes, at ved Reformationens Indførelse bleve Accidenserne affastaffede. De findes ikke omtalte i Kirkeordningen, som ellers i øvrigt omhyggeligt oplyser, hvad det er for Indtægter, Præsterne og Gejstligheden i det hele have Krav paa, og de vare dermed bortfaldne. Men det varede ikke længe, inden de paa ny kom i Brug, indførte ved særskilte Kongebreve, rettede til de enkelte Provinsier. Da de saaledes igen kom i Brug, opstod der naturligvis ogsaa den samme Misforholdelse og de samme uheldige Forhold, som der i den katolske Tid havde været flaget over. Jeg skal ikke trætte Forsamlingen med at gennemgaa hele den Række Bestemmelser, man kunde anføre til Bevis derpaa, men jeg skal her ogsaa benytte en Udtalelse af en gejstlig Mand, der har skrevet blandt andet om disse Forhold, nemlig Præsten Ussing i Ringsted, der i Slutningen af forrige Aarhundrede skrev en Kirkeforfatningens Historie. Han omtaler der, hvorledes de af Gejstlighedens Indtægter, der have forvoldt de fleste Spøtterier og Uordener, ere Accidenserne. Næppe vare disse Accidenser opkomne, før man strafsøgnede Misbrug og derfor Uanstændighed i dem. Man ansaa dem som et Salg, ved hvilket man tilkøbte sig Kirkens Velgerninger, især Sakramenterne; man erfarede, at de fattige derved bleve holdte fra den hastige og slittige Brug af dem, som man ønskede, og at de rige fik visse Fortrin ved Guds-

tjenesten fremfor de fattige ved hines større og rigere Gaver; og Partifighed og Foragt og Begærlighed og Stoltthed og Uærlighed er Følgen deraf. Man søgte at komme bort fra dem iaen, men opnaaede kun, at de bleve frivillige. Men Frivilligheden saldt snart bort, og det blev til en Tvangssag, og Stillingen blev saadan, at de gejstlige tilsidt syntes ikke at ville røre en Fod eller en Finger, uden at de derfor særskilt bleve betalte; og det lod hæsligt og har siden været Skyld i mange virkelig forargelige Optrin, som endnu den Dag i Dag ere til Stede. — Man vil saaledes se, at Dommen om disse gejstlige Indtægters Forkastelighed har holdt sig fra de ældste Tider lige ned til vore Dage. — Og for at jeg ogsaa skal nævne et Eksempel fra indeværende Aarhundrede i en Udtalelse fra en gejstlig Mand, skal jeg nævne, at paa den anden Rigsdaags-samling 1850, da der i Folketinget fremkom en Interpellation om Gejstlighedens Lønning, benyttede Grundtvig den til at udtale sin Mening om Accidenserne. Han gik endogsaa saa vidt, at han gav dem Skylden for, at Folk udvandrede til Amerika, thi sagde han: „Her i Landet befinder man sig af den Grund saa slet, at man i sit huslige Liv hverken kan have Glæde eller Sorg, hverken leve eller dø, uden at der skal følge Udgifter med til Gejstligheden.“

Og nu her i dette Ting har det jo i over en Menneskealder været flaget fast, at tillige med Højtidsretten skulde ogsaa Accidensretten affastaffes. Første Gang, saa vidt jeg mindes, Sagen var for her i Tinget, var i 1861, da der var indbragt et Lovforslag om Gejstlighedens Lønning. Spørgsmaalet blev da rejst af den senere afdøde Indenrigsminister Stecl, der udtalte sig om det uheldige og forargelige med den Slags Afgifter. Da Sagen gik i Udvalget, delte Udvalget sig i et Flertal og to Mindretal; men hvor meget de end vare uenige i forskellige Retninger, var man enig om, at den mest skadelige af disse Afgifter var Accidenserne. Det blev endogsaa udtalt af et Mindretal bestaaende af Clausen og Madvig, som modsatte sig, at man tog Spørgsmaalet op ved denne Gejstlighed. Senere have vi jo nu for ikke mere end to Aar siden haft Spørgsmaalet for her, og Landstinget har da staaet paa det samme Standpunkt; man har fundet, at med Højtidsretten burde ogsaa Accidenserne afløses.

Jeg antager saaledes, at det Standpunkt, Landstinget har indtaget i denne Sag, er fuldstændig rigtigt og forsvarligt, at man bør søge Accidenserne afløste samtidig med Højtidsretten; og efter de Bemærk-